

پیله‌ای گرفتار تار عنکبوت!

۱. اتهام زنی و تکفیر میان مسلمانان، بسیار ناچرданه و وحدت شکن است؛ نابهنجاری که با اصل دین ناسازگار است و مجالی برای اخوت باقی نمی‌گذارد: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَاصْلُحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرَحَّمُونَ» در حقیقت مؤمنان با هم برادرند؛ پس میان برادراندان را سازش دهید و از خدا پروا بدآرید، امید که مورد رحمت قرار گیرید.^۱

۲. گاه رفتار و گفتاری از مسلمانان سر می‌زند که در همان نگاه و حتی احساس اول، ناهمگونی آن با دین حنف اسلام، آشکار می‌شود. این حسن و نگاه اول را نباید گذاشت تا به عقده و غده چرکین نفاق و فراق و جدال تبدیل شود؛ بل سزاست که

اشارة

کرمی که می‌خواست در پیله تفکر خود بیاراد تا به جهان حقیقت بیر گشاید، نادانسته گرفتار تار عنکبوتی افراط شد و نه تنها بروانه نگدید تا شمع عدایت را طواف کند، بلکه در دام جهل خویش افتاد و با انکار پرواز، شب پرسست شد! وهابیت همین است که گفتم و چه سخت می‌توان «خواب زده» را بیدار کرد؛ آن چه می‌آید، بازخوانی برخی آیات قرآنی و مقایسه آن با رفتار وهابیان است؛ باشد که تأمل آورد.

آن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْعِهِمَا وَصَاحِبِهِمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَأَتَيْعُ سَبِيلَ مِنْ أَنَابَ إِلَى ثُمَّ إِلَى مَرْجُعُهُمْ فَأَنْبَثُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ» وَإِنَّهُ تُوَرَّا وَادَّارَنَدْ تَارِيَارَهُ چیزی که تو را بدان دانشی نیست به من شرک ورزی، از آنان فرمان میر، و [لی] در دنیا به خوبی با آنان معاشرت کن، و راه کسی را پیروی کن که توبه کنان به سوی من بازمی گردد؛ و [سرانجام] بازگشت شما به سوی من است، و از [حقیقت] آنچه انجام می دادید شما را با خبر خواهم کرد.

۵. بدعت زدایی، هدایت مردمان و جلوگیری از گمراهی، وظیفه عالمان ربانی است، اما این مهم آن گاه صورت خواهد گرفت که خود از پیشوایان علمی و تقوا برخوردار باشند. حرکت جاهلانه و کوتاه فکرانه نه تنها رشدآور نیست که ضلالت افزای است: «وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أَوْتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَعْيَا بِيَنْهُمْ» و جز کسانی که [کتاب] به آنان داده شد - پس از آن که دلایل روشن برای آنان آمد - به خاطر ستم [و حسدی] که میانشان بود، هیچ کس در آن اختلاف نکرد.^۷ «وَمِنْ أَخْلُفُ مَنْ اتَّبَعَ هُوَاهُ بِغَيْرِ هُدٍي مِنَ اللَّهِ» و کیست گمراه ترا از آن که بی راهنمایی خدا آز هوشش پیروی کند؟^۸

۶. یکی از موارد اتهام زنی میان مسلمانان، همین مسئله شرک است که گویی همه فریاد قرآن بر سر مشرکان، دستاویزی شده برای تکفیر و حکم ترور مسلمانان! این کج فهمی، همان فهمیدن معنا و مصدق بدعت و خودرأی عدهای عالم‌نما است که کلفت شدن رگ غیرتشان باعث نرسیدن خون به مغزشان شده و نوعی عصیت جاهلی را می‌توان در رفتارشان مشاهده کرد. اینان گویی با فاصله گرفتن از پیامبر رحمت و مهر محمد مصطفیٰ صلی الله علیه و آله و سلم به جهالت نژادی خویش باز گشته‌اند: «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلِتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ يَمِّنَ أَوْ قُتْلَ أَنْقَلَبَتِ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمِنْ يَنْقُلِبَ عَلَىٰ عَقْبِيَهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئًا وَسِيَاجِزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ» و محمد (صلی الله علیه و آله) جز فرستادهای نیست، به یقین پیش از او (نیز) فرستادگان (دیگری) بودند، پس آیا اگر [او] بمیرد و یا کشته شود، به (عقاید کفرآمیز) گذشته‌هایتان باز می‌گردید؟! و هر کس به گذشته (کفرآمیز) ش باز گردد، پس به خدا هیچ چیزی زیان نمی‌رساند و به زودی خدا، سپاسگزاران را پاداش خواهد داد.^۹

۷. ادعای شرک ستیزی آن گاه به چالش کشیده می‌شود که دانش عقلی لازم برای شناخت موارد شرک ورزی و اطلاعات کامل تفسیری غنی برای شناخت موارد شرک ورزی و اطلاعات کامل و بی تعصّب اجتماعی و نژادگرایانه برای تشخیص مصاديق آن در جوامع و مذاهی گوناگون اسلامی موجود نیاشد: «إِنَّ كَثِيرًا يُضُلُّونَ بِأَهْوَائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِلِينَ» و بی گمان، بسیاری (از مردم)، به خاطر هوشایشان بدون

- از کوتاه فکری‌های
- وهابیت، حرکت
- با خاموش کردن
- چراغ عقل و راه
- افتادن در دشت
- تفسیر است! این
- شیوه تفسیری،
- میوه‌ای جز
- ظاهرگرایی به
- بارنمی‌نشاند.

با موشکافی به ریشه‌های آن پی‌برد و سرمه را آبراست و ناسره را پی‌براست و از گمان بد پردازد که «وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظُّنُونَ وَإِنَّ الظُّنُونَ لَا يُغْنِي مِنْ الْحَقِّ شَيْئًا» و آیشان را به این [کار] معرفتی نیست. جز گمان [خود] را پیروی نمی‌کند، و در واقع، گمان در [وصول به] حقیقت هیچ سودی نمی‌رساند. «وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظُنُونًا إِنَّ الظُّنُونَ لَا يُغْنِي مِنْ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ» و بیشتران جز از گمان پیروی نمی‌کند [ولی] گمان به هیچ وجه [آدمی را] از حقیقت بی نیاز نمی‌گردد. آری! خدا به آن چه می‌کند دانست.^{۱۰}

۳. بت شکنی و شرک ستیزی، سرلوحة آیین اسلام است و چکیده آن را می‌توان در سوره توحید مطالعه کرد و در یک جمله یافت که «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بگو: اوست خدای یگانه.^{۱۱} پس نمی‌توان مسلمانی را یافت که یگانه پرست نیاشد یا در پرستش معصوم خود، اینازی را تصور کند: «وَمِنْ بَدَعَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا أَخْرَى لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حَسَابُهُ عِنْدَ رِبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ» و هر کس با خدا معبد دیگری بخواند، برای آن برهانی نخواهد داشت، و حسابش فقط با پروردگارش می‌باشد، در حقیقت، کافران رستگار نمی‌شوند.^{۱۲}

۴. طایفه‌های گوناگون مسلمانان، از جهت همسایگی با پیروان دیگر ادیان، یا دوری از مراکز علمی اسلامی، یا گرایش‌های اولیه مذهبی، بی توجهی به برداشت‌های دیگران، یا رسوب خرافات پیشینی و مانند آن گرفتار کنش‌هایی هستند که با اصول محکم اسلامی هم خوانی ندارد. تمثال‌های هندی، ریاضت‌های ناروا، قمهزنی و خودزنی برگرفته از مسیحیت منحرف، تعلق خاطر بیش از اندازه به برخی مظاهر مثل مهر نماز و سجاده و تسبيح، ساختمان تجملی مساجد به سان کلیسا، کهنه گرایی و مخالفت با عقل و نوآوری و ده‌ها آسیب دیگر که در آغاز چه بسا از روی نیت خوب و خیرخواهانه شکل گرفته یا پیامد بدفر جامی نداشته است. هرچه هست این همه را نمی‌توان با تکفیر و توهین، چاره کرد؛ چه این سزای مشرکان نیست تا چه که شایسته مسلمانان باشد: «وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ

هیج دانشی (دیگران را) گمراه می سازند.
به راستی که پروردگارت، خود به (حال)
تجاوز کاران داناتر است.^{۱۰}

۸. شفاعت، توصل، زیارت و مواردی
مشابه چون ساختمان حرم ها، دستاویز
گروهی به نام و هایت است که برخی
رفتارها و گفتارهای ناروا
نیز از سوی عوام شیعه و
گاه بسیار نادر سخنی از
خصوص، آتش جهالت ها
را برای اتهامزنی و تفرقه،
سوزان تر می کند. این در حالی است که

قرآن و سنت بارها ضمن تخطیه اعمال مشرکان، بر جایگاه اولیا و
مقربان الهی، صحه گذاشته و روح آنان را زنده و در حال روzi
خوردن می داند، شفاعت شان را به اذن خدا جایز و توصل به آنان
را برای رسیدن به حق، می شناساند. /بشر کان: «أُولَئِكَ الَّذِينَ
يَدْعُونَ يَتَّقُّونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةُ أَيْمَنُهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا» کسانی را که آنان
می خوانند، خودشان وسیله ای (برای تقرب) به پروردگارشان
می جویند، وسیله ای هر چه نزدیکتر و به رحمت او امیدوارند
و از عذاب او می ترسند؛ چرا که عذاب پروردگارت، همواره در
خور پرهیز و وحشت است.^{۱۱} / مؤمنان: «إِنَّمَا الَّذِينَ آمَنُوا
أَتَقْوَ اللَّهَ وَأَتَّقْوَ إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِكُمْ تَفْلِحُونَ»
ای کسانی که ایمان آورده اید! از (مخالفت فرمان) خدا پرهیزید
و وسیله ای برای تقرب به او بجویید و در راه او جهاد کنید،
باشد که رستگار شوید.^{۱۲}

۹. جالب این جاست که با دقیقت در مواضع به ظاهر
موحدانه و هایت، سخنان و برداشت هایی را می شنویم که
ادعای شرک زدایی آنان را زیر سؤال می برد. و هایان همراه با
این که دیگران را به شرک متهم می کنند و بوسیدن اماکن متبرک
و مقدس مثل مقام ابراهیم یا زیارت حرم نبوی را به باد انتقاد
می گیرند، در واقع از خدایی حمایت و دفاع می کنند که از
شفاعت دیگران یا محبوب شدن مخلوقاتش، هراسناک است!
و این خود شرکی بزرگ و پنهان است. پر واضح است که
احترام به بندۀ برگزیده خدا و توصل به او و زیارت مزارش،
هیج شباهتی به عبادات مشرکانه بت ها و خورشید و ماه ندارد:
«فَلْ أَغْيِرَ اللَّهَ أَتَّخُذُ وَلِيًّا فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعَمُ
وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُسْرِكِينَ» بگو: «آیا غیر از خدا - پدیدآورنده آسمان ها
و زمین - سرپرستی برگزینم؟ و اوست که خوراک می دهد، و
خوراک داده نمی شود». بگو: «من مأمورم نخستین کسی باشم
که اسلام آورده است، و [به من فرمان داده شده که:] هرگز از
مشرکان مباش». ^{۱۳}

شفاعت، توصل، زیارت
و مواردی مشابه چون
ساختمان حرم ها،
دستاویز گروهی به نام
وهایت است که برخی
رفتارها و گفتارهای ناروا
نیز از سوی عوام شیعه و
گاه بسیار نادر سخنی از
خصوص، آتش جهالت ها
را برای اتهامزنی و تفرقه،
سوزان تر می کند.

۱۰. از کوته فکری های و هایت،
حرکت با خاموش کردن چراغ عقل
و راه افتادن در دشت تفسیر است! این
شیوه تفسیری، میوه ای جز ظاهرگرانی
به بار نمی نشاند. این گونه است که خدا
در عرش نشسته: «ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ»
صاحب ارجمند عرش.^{۱۴} و دلیل آن هم
گفته فرعون است: «وَقَالَ فَرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِيْ فَأَوْقِدُ
لِي يَا هَامَانَ عَلَيِ الطَّيْنَ فَاجْعَلْ لَيِ صَرْحًا
لَعَلَّيْ أَطْلَعَ إِلَى إِلَهٍ مُوْسَى وَإِنِّي لَأَظْنُهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ» و فرعون
گفت: «ای بزرگان قوم! من جز خویشن برای شما خدایی نمی
شناسم. پس ای هامان! برایم بر گل آتش بیفروز و برجی [بلند]
برای من بساز، شاید به [حال] خدای موسی اطلع یابم، و من
جدا او را از دروغگویان می بندارم». ^{۱۵} در حالی که: «سَبَحَانَ
رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ» پروردگار
آسمان ها و زمین [و] پروردگار عرش، از آن چه وصف می کنند
منزه است.^{۱۶}

۱۱. شگفت تر این که واسطه قرار دادن بین خدا و خلق خدا،
از نظر و هایت شرک است؛ اما واسطه شدن جبرائیل در القای
و حی، میکائیل در تقسیم روزی و عزراeel در دریافت روح بلا
اشکال یا محل سکوت است! زیارت حرم نبوی شرک است
اما طوف خانه سنگی کعبه، ایرادی ندارد! حتی اگر از زندگان
در خواست دعا و استغفار از خدا، مجاز باشد (!) چنان که به
پیامبر (ص) می فرماید: «...فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ...» پس، از
آنان درگذر و برایشان آمرزش بخواه^{۱۷}؛ اما این مسئله با مرگ از
بین می رود! تو گویی جسم آنها مهم تر از روح است و روح
هیج محلی از اعتنا ندارد! یعنی توصل به روح معصوم، شرک
است! گرچه روح از بین نمی رود: «وَ لَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ
فِي سَبِيلِ اللهِ امْوَاتٌ بَلْ اَحْياءً
وَلَكُنْ لَا تَشْعُرُونَ» و کسانی را
که در راه خدا کشته می شوند، مرده نخوانید، بلکه زنده اند؛
ولی شما نمی دانید.^{۱۸}

۱۲. قرآن کریم بارها از
مشرکان سخن گفته و برابر این
گزارش، مشرکان اگرچه در
آفریدگاری خدا را می پذیرفتند
اما بت می پرستیدند و تدبیر
امور را به دست ماه و ستاره
می دانستند: «أَيْسَرِ كُونَ مَا لَيْخُلُقُ

و پیس را به اذن من شفا می دادی؛ و آن گاه که مردگان را به اذن من [زنده از قبر] بیرون می آوردی؛ و آن گاه که [آسیب] بنی اسرائیل را -هنگامی که برای آنان حجت‌های آشکار آورده بودی- از تو باز داشتم، پس کسانی از آنان که کافر شده بودند گفتند: [این‌ها چیزی] جز افسونی آشکار نیست.^{۲۴} «ولَسْلِیْمَانَ الرَّیْحَانَ عَاصِفَهَ تَجْرِيْ بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكَنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالَمَيْنَ وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَعُوْصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلاً دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِيْنَ» و برای سلیمان، تندیاد را & رام کردیم^[۱] که به فرمان او به سوی سرزمینی که در آن برکت نهاده بودیم جریان می‌یافت، و ما به هر چیزی دانا بودیم. و برخی از شیاطین بودند که برای او غواصی و کارهایی غیر از آن می‌کردند، و ما مراقب [حال] آن‌ها بودیم.^{۲۵} «وَوَرَثَ سُلَیْمَانَ دَاؤُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا

النَّاسُ عَلَمْنَا مَنْطَقَ الطَّيْرِ وَأَوْتَيْنَا مَنْ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ وَحَسْرَ لَسْلِیْمَانَ جَنُودَهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالْطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ» و سلیمان از داود میراث یافت و گفت: «ای مردم! ما زبان پرندگان را تعلیم یافته ایم و از هر چیزی به ما داده شده است. راستی که این همان امتیاز آشکار است». و برای سلیمان سپاهیانش از جن و انس و پرندگان جمع آوری شدند و [برای رژه] دسته دسته گردیدند.^{۲۶}

۱۴. موارد بسیار دیگری نیز وجود دارد که می‌توان به آن‌ها اشاره کرد؛ اما در این نوشتار در پی اثبات شرک و هایایان که گروهی از مسلمانانند، نیستیم. آن‌چه اهمیت دارد، یادآوری این نکات است که اولاً باید بیش از پیش سراغ قرآن برویم. ثانیاً باید مراقب برخی رفتارها باشیم تا نزد سایر مسلمانان در موضوع اتهام شرک قرار نگیریم. ثالثاً گفتار و برخورد و هاییت را باید به دقت شنید و سنجید و سپس به روشنگری آنان پرداخت تا از جهیلی که گرفتار آن شده و با افراط خود چهره اسلام عزیز را در جهان تیره ساخته‌اند، برهندا.

پی‌نوشت‌ها

.۱۹. اعراف، ۱۹۱	.۱۰. حجرات، ۱۱۹
.۲۰. نمل، ۲۴	.۱۱. اسراء، ۵۷
.۲۱. بقره، ۲۵۵	.۱۲. مائد، ۳۵
.۲۲. بونس، ۳	.۱۳. انعام، ۱۴
.۲۳. ط، ۱۰۹	.۱۴. بروج، ۱۵
.۲۴. مائد، ۱۱۰	.۱۵. قصص، ۳۸
.۲۵. انبیاء، ۸۲ و ۸۱	.۱۶. زخرف، ۸۲
.۲۶. نمل، ۱۷	.۱۷. آل عمران، ۱۵۹
	.۱۸. بقره، ۱۵۴
	.۱۹. آل عمران، ۱۴۴

شیئاً وَهُمْ يُخْلِقُونَ» آیا موجوداتی را [با او] شریک می‌گردانند که چیزی را نمی‌آفرینند و خودشان مخلوقند؟ همچنین: «وَجَدْنَاهُ وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلَّسْمِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ...» او و قومش را چنین یافتند که به جای خدا به خورشید سجدند^[۲]. اکنون پرسش این است که کدام مسلمان می‌تواند چنین شرکی داشته باشد؛ یعنی معبد و مدبری خدا تصور کند؟ در خالقیت خدا که تردیدی نبود، هرچه بود در شریک دانستن اشیایی چون بت و آتش و کرات آسمانی در پرستش با خدا بود. حال آیا مسلمانان با تسلیم به بندگان صالح خدا که پیشگامان دعوت به توحیدند، مشرک شده‌اند؟ آیا شفاعت به اذن و

رضایت خدا از خدایی می‌کاهد یا موحدان را متوجه غیر خدا می‌کند؟! «مَنْ ذَا أَذْلَى يَشْفَعُ عَنْهُ إِلَّا يَأْذِنُهُ ...» کیست آن کس که جز به اذن او در پیشگاهش شفاعت کند؟!^{۲۱} «مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مَنْ بَعْدَ إِذْنِهِ...» شفاعتگری جز پس از اذن او نیست.^{۲۲} «يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذْنَ لَهُ الرَّحْمَانُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا» در آن روز، شفاعت [به کسی] سود نبخشند، مگر کسی را که [خدای] رحمان اجازه دهد و سخنیش او را پسند آید.^{۲۳}

۱۳. بندگان خاص خدا به اذن و خواسته او توانایی آفرینش و زنده کردن، شفا دادن بیمار، رد کردن بلاها، تسلط بر جن و باد و پرندگان و فهم سخنان آنان را دارند و اعتقاد به این مسأله نه تنها شرک نیست بل تصدیق کتاب خدا و ایمان به قدرت اوست. «إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرِيمَ إِذْكُرْ نُعْمَتَ عَلَيْكَ وَعَلَى وَالْدَاتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلَا وَإِذْ عَلَمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالْتُّورَاهَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَحَلَّقُ مِنْ الْطَّيْنِ كَهْيَنَهُ الْطَّيْرَ يَأْذُنِي فَتَنْفَخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا يَأْذُنِي وَإِذْ كَفَقْتُ بَنَى إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ جَتَّهُمْ بِالْبَيْنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنَّهُمْ إِلَّا سُحْرٌ مُّبِينٌ» [ایاد کن]^[۲۴] هنگامی را که خدا فرمود: «ای عیسی، پسر میریم! نعمت مرا بر خود و بر مادرت به یاد آور، آن گاه که تو را به روح القدس تأیید کردم که در گهواره [به اعجاز] و در میانسالی [به وحی] با مردم سخن گفتی؛ و آن گاه که تو را کتاب و حکمت و تورات و انجیل آموختم؛ و آن گاه که به اذن من، از گل، [چیزی] به شکل پرندۀ می‌ساختی، پس در آن می‌دمیدی، و به اذن من پرندۀ‌ای می‌شد، و کور مادرزاد